

Natuurtoets Oude Uitbreiding West te Sliedrecht

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 0186250
18 mei 2009

Auteur

L.E. Dinger

Opdrachtgever

VORM Ontwikkeling B.V.
t.a.v. de heer ing. P. I. Klink
Postbus 16
3350 AA PAPENDRECHT

datum vrijgave

18 mei 2009

beschrijving

Definitief

goedkeuring

M. L. Braad

vrijgave

L. J. G. Koks

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Wettelijk kader	3
1.3	Doel	4
1.4	Werkwijze	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Gebiedsbeschrijving	6
2.1	Huidige gebiedskenmerken	6
2.2	Bureaustudie natuurwaarden	6
2.3	Resultaten veldbezoek	7
2.4	Conclusies natuurwaarden	10
3	Toetsing effecten planontwikkeling	12
3.1	Beschrijving ingreep	12
3.2	Effecten op beschermde soorten	12
4	Conclusies en aanbevelingen	15
4.1	Conclusies	15
4.2	Zorgplicht	15
4.3	Tot slot	16
5	Literatuur	17
	Bijlagen	18
	Bijlage 1: Wettelijk Kader	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

VORM Ontwikkeling B.V. is voornemens een nieuwe woonwijk in Sliedrecht te realiseren. Om deze nieuwe woonwijk te realiseren worden huurwoningen in Oude Uitbreiding West geamoveerd en voor elke onttrokken huurwoning komt er een nieuwe huurwoning voor in de plaats. Daarnaast worden een aantal koopwoningen gerealiseerd. In het kader van de voorbereiding van de ruimtelijke procedure dient ten aanzien van een aantal nieuwe ontwikkelingen onderzoeken verricht te worden, waaronder een natuurtoets. De natuurtoets vindt plaats in de wijk Oude Uitbreiding West te Sliedrecht.

Voor het realiseren van de woonbebouwing wordt bebouwing geamoveerd, een aantal bomen en struweel geroid en tuinen vergraven. Ook zal de huidige inrichting van het gebied worden aangepast op de nieuwe woonbebouwing. De ligging van de drie plangebieden zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging van de locatie Oude Uitbreiding West te Sliedrecht (rood).

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijk ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade niet te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie bijlage 1 voor Wettelijk Kader).

1.3 Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling met de Flora- en faunawet. De uitkomsten van het onderzoek vormen mogelijk aanleiding tot het nemen van vervolgstappen, bijvoorbeeld het aanvragen van en het bepalen of een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk is.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Komen er wettelijk beschermde soorten in het plangebied voor? Zo ja, welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de beschermde soorten?
3. Kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de onderstaande werkstappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. Hierbij is gebruik gemaakt van o.a. het Natuurloket en waarneming.nl.

Stap 2. Veldbezoek

Na de bureaustudie is de huidige situatie ter plekke beoordeeld door een terzake deskundig ecooloog. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de effecten op beschermde soorten als gevolg van vernietiging, verstoring of versnippering beschreven. Voor de beschreven negatieve effecten worden verzachtende (mitigerende) maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 is vastgesteld of er sprake is van overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet, en of voor deze overtreding een ontheffing ex artikel 75 van deze wet moet worden aangevraagd.

1.5 Leeswijzer

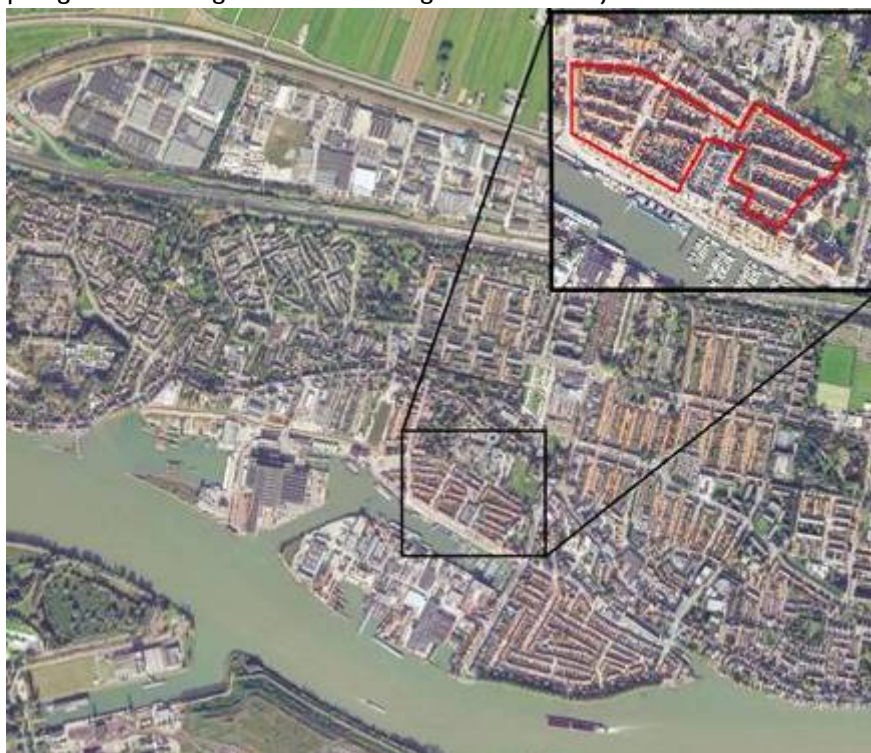
De achtergrondinformatie voor de natuurtoets en de resultaten van de toetsing staan beschreven in de hoofdstukken 2 en 3. Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek.

Hoofdstuk 3 omvat de effectenbeoordeling en maatregelen om effecten te voorkomen of beperken. Hoofdstuk 4 vormt de kern van deze rapportage, in dit hoofdstuk staan de conclusies van de toetsing beschreven. In de bijlage is een beschrijving opgenomen van het wettelijke kader rond natuurbescherming.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige gebiedskenmerken

Het plangebied in de wijk Oude Uitbreiding West heeft functie woonbestemming. Het plangebied wordt grotendeels omringd door woonwijken en water.

Figuur 2: Plangebied toekomstig locatie (bestaande situatie).

2.2 Bureaustudie natuurwaarden

Het plangebied ligt binnen de kilometerhokken X:119 / Y:405 en X:119 / Y:406. Op de site van Natuurloket is nagegaan welke verspreidingsgegevens van soorten beschikbaar zijn en hoe intensief de betreffende kilometerhokken zijn onderzocht. De resultaten van het Natuurloket zijn in tabel 1 weergegeven.

Tabel 1: Voorkomende soorten in kilometerhokken X:112 / Y:425 en X:112 / Y:426 van het Natuurloket.

soort	Beschermde Soorten	Volledigheid waarnemingen
Broedvogels	1 tabel-2 soort	Niet onderzocht
Mossen	-	Goed onderzocht
Zoogdieren	1 tabel -2/3 soort	Matig onderzocht
Amfibieën	4 tabel-1 soorten	Slecht/Matig onderzocht
Dagvlinders	-	Goed onderzocht
Libellen	-	Goed onderzocht
Overige ongewervelden	-	Slecht onderzocht
Vaatplanten	3 tabel-1 en 2/3 soorten en 1 Rode Lijst soort	Goed onderzocht

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat er beschermde broedvogels, zoogdieren, amfibieën en vaatplanten zijn waargenomen uit tabel 1 en 2/3 van de Flora- en Faunawet.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in de kilometerhokken of de directe omgeving betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het plangebied bevindt. Het plangebied omvat slechts een klein deel van de kilometerhokken en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen. Met behulp van het veldbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet 1998 en is niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Aan de rand van Sliedrecht ligt ten noorden (op circa 1 km) van het plangebied het Nationaal Landschap 'Het Groene Hart', ten zuiden (op circa 0.5/1 km) van het plangebied het Natura 2000 gebied 'Biesbosch', Nationaal Park 'De Biesbosch' en onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De afstand tussen het plangebied en de beschermde gebieden is groot en door tussenliggende bebouwing, zal er geen sprake zijn van negatieve effecten door de voorgenomen planontwikkeling (externe werking). Hierdoor is een toetsing aan de Natuurbeschermingswet en algemene beleidsverkenning EHS, Nationaal Landschap en Nationaal Park niet noodzakelijk.

2.3 Resultaten veldbezoek

Op 15 april 2009 is het plangebied en de directe omgeving bezocht door een terzake deskundig ecooloog van Oranjewoud. Het onderzoek heeft zich vooral gericht op de delen van het plangebied waar ontwikkelingen staan gepland.

Het plangebied betreft voor een groot gedeelte bebouwing (woningen), tuin en struweel waarbij de volgende biotopen zijn aangetroffen:

- Bebouwing (woningen)
- Tuin en bomen
- Struweel

Bebouwing (woningen)

In het plangebied zijn woningen aangetroffen.

De woningen in de wijk Oude Uitbreiding West vormen mogelijk een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Vleermuizen verblijven met name in oude woningen, in spouwmuren, daklijsten, gaten en betimmeringen. Dergelijke elementen met geschiktheid voor vleermuizen zijn in de woningen aangetroffen. Sporen (invliegopeningen en mestsporen) die wijzen op bewoning van vleermuizen zijn echter niet aangetroffen. De woningen en omgeving zijn geschikt als verblijfplaats en foerageergebied voor de algemene vleermuissoort de gewone dwergvleermuis.

In het plangebied zijn bij de woningen verschillende vogelsoorten waargenomen zoals spreeuw, merel, koolmees en de Rode Lijst (RL) soort huismus.

Daarnaast zijn sporen en nesten van huiszwaluwen aangetroffen. Huiszwaluwen zijn echter niet in het plangebied aangetroffen aangezien het veldbezoek vond plaats vlak voor het broedseizoen van de huiszwaluw.

Foto 1-2: dakrand en dakgoot; (mogelijke) verblijfplaats gewone dwergvleermuis en huismuis.

Foto 3- 4: dakrand met nest- verblijfplaats huiszwaluw.

Tuin en bomen

In het plangebied zijn tuinen en bomen aanwezig.

De tuinen hebben geen natuurlijke beplanting maar zijn als tuinplant aangeplant. Een aantal woningen zijn begroeid met aangeplante klimplanten zoals klimop en omringd met haagsoorten als conifeer, dwergmispel en struikkamperfoelie. Daarnaast komen in het plangebied solitaire bomen voor zoals es, spar, kastanje en kers.

Foto 5-6: tuin en solitaire bomen (kers en conifeer).

De tuinen trekken foeragerende vogels en broedvogels aan zoals merel, winterkoning, roodborst, kool- en pimpelmees.

In deze tuinen komen algemeen voorkomende muizen voor. Hierbij gaat het vooral om de algemene bosmuis, huisspitsmuis en huismuis. De tuinen vormen ook een geschikt biotoop voor egels.

Het plangebied heeft geen geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën aangezien er geen watergangen zijn waargenomen. Buiten het plangebied zijn wel watergangen waargenomen. De tuinen vormen daardoor wel een geschikt landbiotoop ter overwintering van de gewone pad en bruine kikker, die incidenteel in de tuinen kunnen voorkomen.

Voor de aanleg van de nieuwe woonwijk zullen de tuinen en solitaire bomen zeer waarschijnlijk worden vergraven en gerooid.

Struweel

De struwelen in de wijk Oude Uitbreiding West bestaan voornamelijk uit klimop, hulst, laurierhaag, spar en conifeer. In het plangebied zijn geen beschermde plant of boomsoorten aangetroffen.

Dit is een geschikt broedbiotoop voor struweelvogels, zoals de waargenomen merel, pimpel- en koolmees en Turkse tortelduif.

De struwelen vormen wel een geschikt landbiotoop ter overwintering van de gewone pad en bruine kikker, die incidenteel in struwelen kunnen voorkomen.

Ook hier worden algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen verwacht. Het gaat hierbij wederom om de algemene bosmuis, huisspitsmuis en huismuis. De struwelen zijn ook een geschikt biotoop voor de nacht actieve egel.

Voor de aanleg van de woningen zullen de struwelen zeer waarschijnlijk worden gerooid.

Foto 7-8: Struweel.

Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die zijn waargenomen tijdens het veldbezoek. Deze soorten en hun beschermingsregime zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Te verwachten beschermde soorten ter plaatse van het plangebied.

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn bijlage II/IV;	Rode lijst (nov. 2004)
Zoogdieren				
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	X1	-	-
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X 3	Bijlage 4, HR	-
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	X1	-	-

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn bijlage II/IV;	Rode lijst (nov. 2004)
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X1	-	-
Amfibieën				
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X1	-	-
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	X1	-	-

Verklaring afkortingen in kolommen:

X = soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet
beschermingsregime AMvB art.75

HR = Habitatrichtlijn

1 = soort tabel 1

2 = soort tabel 2

3 = soort tabel 3

Vogels zijn niet in de tabellen opgenomen. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij of waardoor vogels worden gedood of verontrust, zijn verboden.

2.4 Conclusies natuurwaarden

Uit de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek blijkt dat in het plangebied beschermde soorten voorkomen (zie tabel 2). Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland en mogelijk één strikt beschermd soort.

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van tabel 1, te weten: huisspitsmuis, bosmuis, egel, gewone pad en bruine kikker geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor strikt beschermde soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet - tabel 3: gewone dwergvleermuis geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soorten is een ontheffing nodig.

Indien de werkzaamheden effect hebben op de bovengenoemde soort is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor dit soort wordt getoetst aan drie criteria (zware toets):

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

De criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). Voor het verontrusten en verlies van leefgebied van strikt beschermd soort kan een aanvullend compensatieplan noodzakelijk zijn, waarin in detail mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

3 Toetsing effecten planontwikkeling

3.1 Beschrijving ingreep

VORM Ontwikkeling B.V. voert een onderzoek uit ten behoeve van het realiseren van een nieuwe woonwijk ter vervanging van de wijk Oude Uitbreiding West in Sliedrecht. De geplande situatie van het plangebied is in figuur 3 als schets weergegeven. In deze natuurtoets worden de mogelijke effecten besproken op beschermde natuurwaarden bij het realiseren van een nieuwe woonwijk. Bij de toekomstige inrichting van het plangebied verdwijnen woningen, struwelen, tuinen en solitaire bomen.

Figuur 3: Schets geplande situatie van het plangebied Oude Uitbreiding West.

3.2 Effecten op beschermde soorten

Uit de bureaustudie en het veldbezoek is naar voren gekomen dat ter plaatse van het plangebied beschermde soorten voorkomen. In deze paragraaf worden de mogelijke effecten beschreven van realiseren van een nieuwe woonwijk voor deze soortgroepen.

Vogels

Struwelen, tuinen en bomen vormen een geschikte broedlocatie voor algemene broedvogels. Indien de herontwikkeling plaatsvindt in het broedseizoen (periode 15 maart - eind juli), dan worden broedende vogels verstoord. Buiten het broedseizoen treedt wel enige verstoring op, maar dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. Alle broedvogels zijn gelijk beschermd. Wettelijke gezien is het niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels.

Indien de sloopwerkzaamheden in de periode september - maart aanvangen is sprake van een permanente verstoring, voordat vogels tot broeden komen. Door deze verstoring zullen broedvogels het plangebied mijden als broedplaatsen.

De huismus is een Rode lijstsoort. Soorten op de Rode Lijst zijn zeldzaam of de trend is negatief. Voor soorten van de Rode Lijst is geen ontheffing vereist op basis van de Flora- en faunawet. De Rode Lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Aanbevolen wordt om voor de huismus vervangend broedplaatsen te creëren, in de vorm van huismuskasten.

De te amoveren woningen hebben voor de huiszwaluw consequenties aangezien broedbiotopen worden vernietigd. Nesten van grotendeels of geheel van menselijke activiteiten afhankelijke soorten, zoals huiszwaluw zijn, indien ze nog in functie zijn, jaarrond beschermd onder artikel 11. Aangezien het veldbezoek plaats vond vlak voor het broedseizoen is daardoor niet vastgesteld of de nesten die zijn aangetroffen in de wijk Oude Uitbreiding West nog in functie zijn. De kans op aanwezigheid van huiszwaluwen wordt door de aangetroffen nesten in het plangebied wel als groot geacht. Indien dit is vastgesteld, moet ontheffing worden aangevraagd voor het weghalen van de huiszwaluw nesten. Het weghalen van nesten mag alleen buiten het broedseizoen (mei-september) plaatsvinden.

Conform de zorgplicht (zie § 4.2) is het van belang om voor het broedseizoen, op de betreffende locaties, vegetatie te verwijderen. Hierdoor zijn geen effecten op (broed)vogels tijdens het broedseizoen.

De gunstige staat van instandhouding van de in het plangebied voorkomende of verwachte vogelsoorten zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen. Een eenmalig bezoek aan het plangebied naar het in functie de aangetroffen huiszwaluw nesten nog in functie zijn is noodzakelijk.

Zoogdieren

De werkzaamheden kunnen voornamelijk schade veroorzaken aan algemene muizen- en spitsmuizen soorten. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten en zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar voortplanten. Ze leven echter geen van allen in kolonies. Door deze solitaire levenswijze, het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop en de hoge reproductiesnelheid zal de schade zeer beperkt zijn. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt niet in het gedrang.

Effecten op kleine zoogdieren kunnen worden beperkt door gefaseerd te werk te gaan. Dit houdt in dat eerst de vegetatie (tuin en struweel) wordt gekapt, gemaaid of verwijderd, alvorens in een later stadium bouwrijp te maken. Het hierdoor eerst minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten. Ten aanzien van deze soorten geldt dat ze niet tijdens de winterslaap mogen worden verstoord door het verwijderen van vegetatie. Dat betekent dat vegetatie (tuin en struweel) in de periode van eind september tot half november zou moeten worden verwijderd.

Om het onbedoeld doden van egels te voorkomen is het raadzaam om voor verwijderen van vegetatie het plangebied te controleren op eventueel aanwezige egels. Indien egels worden aangetroffen, kunnen ze worden verplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving.

In het plangebied worden vleermuizen in de woningen verwacht. Wanneer sprake is van het verstoren en aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageerplaatsen zijn maatregelen noodzakelijk.

Door het amoveren van de woningen is mogelijk sprake van het verstoren en aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuizen zijn strikt beschermde soorten en staan vermeld op tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage 4 HR. Om die reden is aanvullend onderzoek naar gebruik van deze woningen als vaste verblijfplaats door vleermuizen noodzakelijk.

De gunstige staat van instandhouding van de zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep. Aanvullend onderzoek naar het gebruik van de woningen in het plangebied door vleermuizen is noodzakelijk.

Amfibieën

Bij afwezigheid van water in het plangebied in de wijk Oude Uitbreiding West worden weinig amfibieën verwacht. Het is goed mogelijk dat enkele soorten het plangebied als landbiotoop gebruiken. Het gaat hier dan voornamelijk om de gewone pad en bruine kikker. Indien deze amfibiesoorten worden aangetroffen, kunnen ze eenvoudig worden opgepakt en verplaatst naar een geschikt biotoop. Het gaat hier om algemeen voorkomende soorten in Nederland, waarvoor inmiddels een vrijstelling geldt, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

De gunstige staat van instandhouding van algemene amfibieënsoorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Planten

Er zijn geen beschermde plantsoorten in het plangebied aangetroffen. De plantensoorten die in het plangebied zijn aangetroffen zijn als tuinplant aangeplant en dus niet beschermd.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden. Deze soorten zijn niet aangetroffen en de aanwezige biotopen zijn niet geschikt.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Het resultaat van de natuurtoets is dat zich in het plangebied vermoedelijk (strikt) beschermde soorten bevinden, namelijk de gewone dwergvleermuis en huiszwaluw. De bestaande huurwoningen vormen hierbij naar alle waarschijnlijkheid een vaste verblijfplaats voor deze soorten. Het vernietigen van een vaste verblijfplaats van een strikt beschermde soort is een ontheffingsplichtige activiteit. Aanvullend onderzoek zal moeten aantonen of de woningen daadwerkelijk een vaste verblijfplaats vormen.

Aanvullend onderzoek

Aanvullend onderzoek vindt plaats in de vliegperiode (april t/m augustus) van vleermuizen. Tijdens aanvullend onderzoek van vleermuizen kan tevens worden gekeken naar de aanwezigheid van huiszwaluwen in de wijk Oude Uitbreiding West. Het broedseizoen van huiszwaluwen vindt plaats in de periode mei- september. Indien vleermuizen en huiszwaluwen in het plangebied worden aangetroffen moet voor vleermuizen en huiszwaluwen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag heeft een proceduretijd van 3 tot 6 maanden.

Algemene soorten

De uitvoering van de werkzaamheden kan leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene voorkomende soorten. Door een zorgvuldige werkwijze en door buiten de kwetsbare periode uit te voeren (voortplantingsseizoen en winterperiode), kan schade worden voorkomen, zoals beschreven in § 3.2.

Sinds de inwerkingtreding van het Vrijstellingsbesluit geldt voor de groep van algemene soorten een vrijstelling van de ontheffingsplicht. De aangetroffen en verwachte soorten in het plangebied die effecten ondervinden van de voorgenomen ingreep vallen onder deze groep van algemene soorten. Er hoeft dan ook geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor uitvoering van de werkzaamheden.

4.2 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

Werken buiten kwetsbare periode

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen en overige zoogdieren nog niet in winterslaap zijn. Indien voorbereidende

werkzaamheden, bijvoorbeeld bouwrijp maken, in die periode worden uitgevoerd, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Werken in kwetsbare periode

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is de zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen.

4.3 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en het veldbezoek.

Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (strikt) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik van het plangebied en de marginale natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal geschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage dan kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseurs Eveliene Dinger (06- 30048442) en Luc Koks (0162 48 7323) van ons bureau.

5 Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeek & J.B.M. Thissen, 1992. **Atlas van de Nederlandse zoogdieren**. KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Janssen, J.A.M., Schaminée, J.H.J., 2004. **Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrictlijn**. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- SOVON, 2002. **Atlas van de Nederlandse broedvogels**. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.
- Marijnissen, J. 2000. **Flora van de lage landen**. Tirion Uitgevers B.V., Baarn
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.natuurloket.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wetgeving

projectnr. 0186250
18 mei 2009

Natuurtoets Oude Uitbreiding West
Gemeente Sliedrecht

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten evenals de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's)) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het plangebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overall** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB: Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat. Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB: Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt een dergelijk gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt een dergelijk gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.